

КІРОВОГРАДСЬКА

М.З.Н.

РЕЗУЛЬТАТИ ПОШУКУ ЕКЗОПЛАНЕТ ЗА СПОСТЕРЕЖНИМИ ДАНИМИ КОСМІЧНОГО ТЕЛЕСКОПУ TESS

Кондратенко Поліна Максимівна,
учениця 10 класу комунального
закладу «Центральноукраїнський
науковий ліцей – інтернат
Кіровоградської обласної ради»

Наукові керівники: Лефтор Вадим Васильович,
старший викладач кафедри конструкції повітряних
суден, авіадвигунів та підтримання льотної
придатності Льотної академії Національного
авіаційного університету; Мірошніченко
Олександр Іванович, вчитель фізики комунального
закладу «Центральноукраїнський науковий ліцей –
інтернат Кіровоградської обласної ради»

Екзопланета

Екзопланета, або позасонячна планета, – це планета за межами нашої Сонячної системи, яка зазвичай обертається навколо іншої зорі в нашій галактиці.

Рис. 1 Екзопланетна система в уяві художника

Методи виявлення екзопланет

Рис. 2 Метод радіальних швидкостей

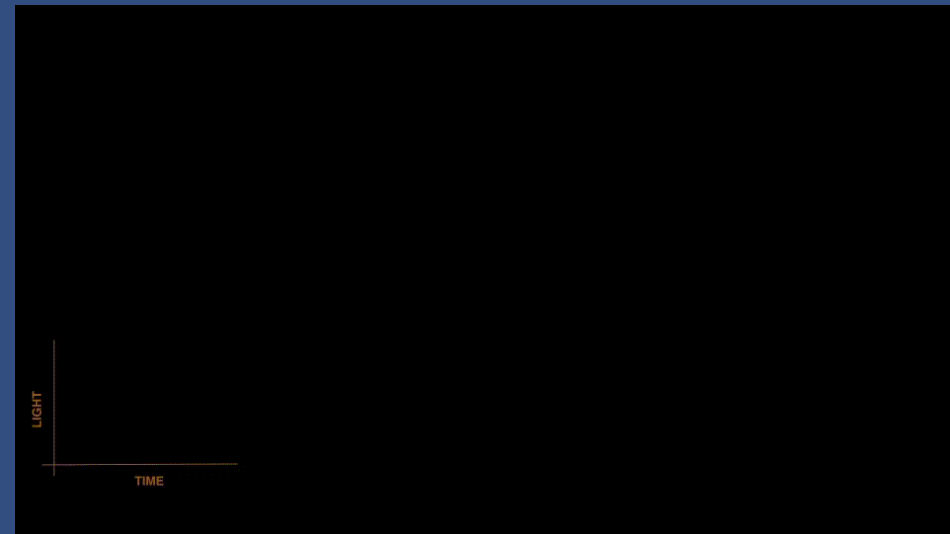

Рис. 3 Транзит екзопланети по диску зорі

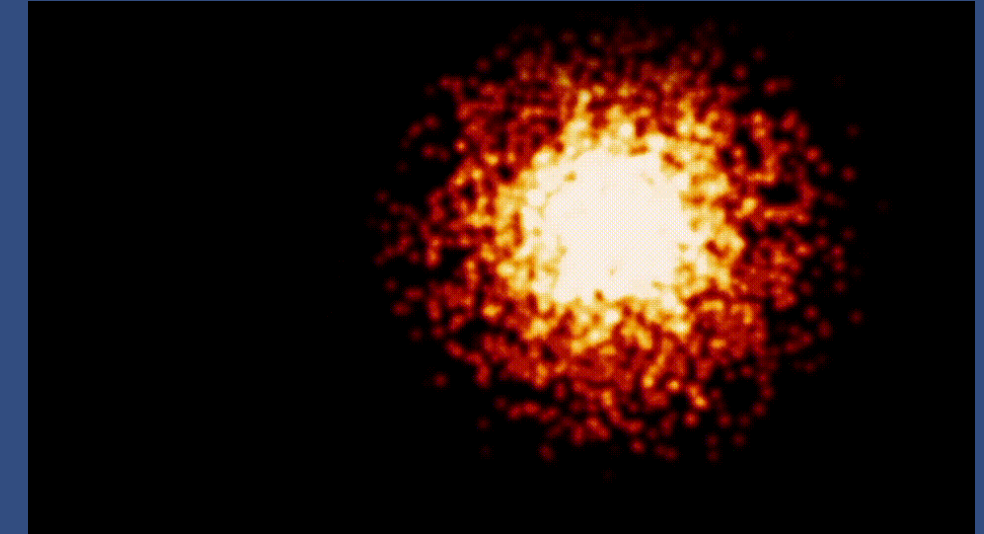

Рис. 4 Метод прямих зображень

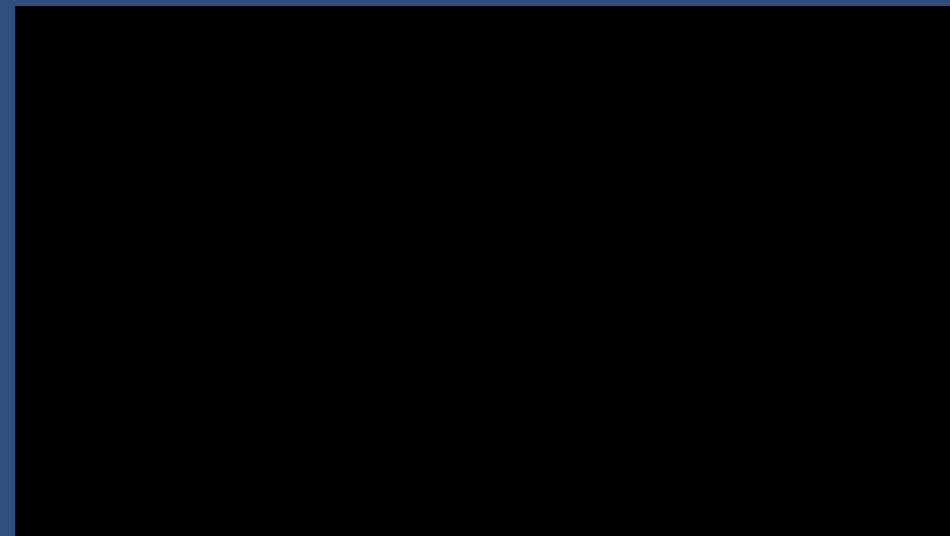

Рис. 5 Метод гравітаційного лінзування

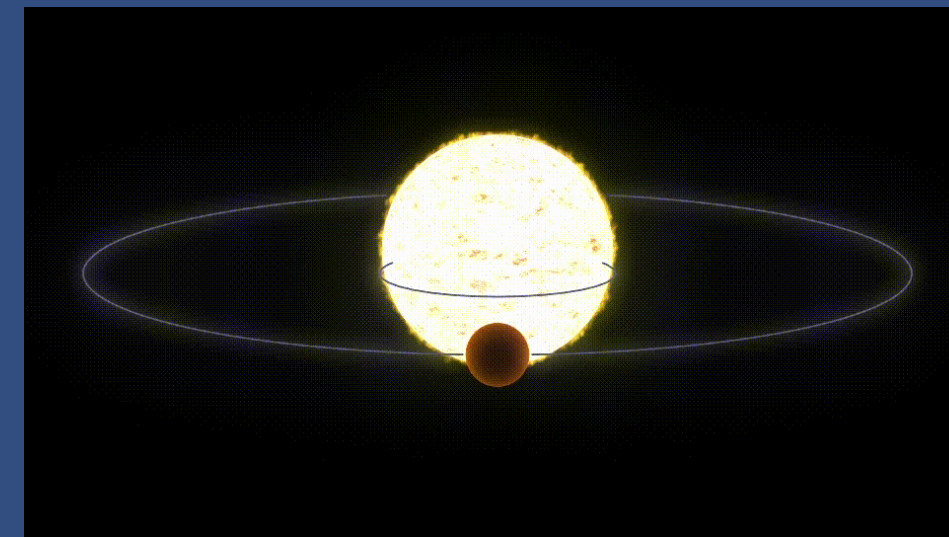

Рис. 6 Метод астрометрії

Загальні відомості про проєкт «PLANET HUNTERS TESS»

Технічні характеристики телескопу:

- поле зору кожного об'єктиву $24^\circ \times 24^\circ$;
- об'єднане поле зору 2300 кв. градусів;
- апертура 10,5 см;
- фокусне співвідношення: $f / 1.4$;
- діапазон довжин хвиль на яких ведуться спостереження: 600÷1000 нм;
- ефективна площа збирання 50 см²;
- ефективний діаметр апертури $D \sim 10$ см;
- кожна камера має чотири ПЗЗ-матриці $2k \times 2k$ з роздільною здатністю 21 секунд дуги на піксель

Рис. 7 Камера широкого поля зору телескопу TESS

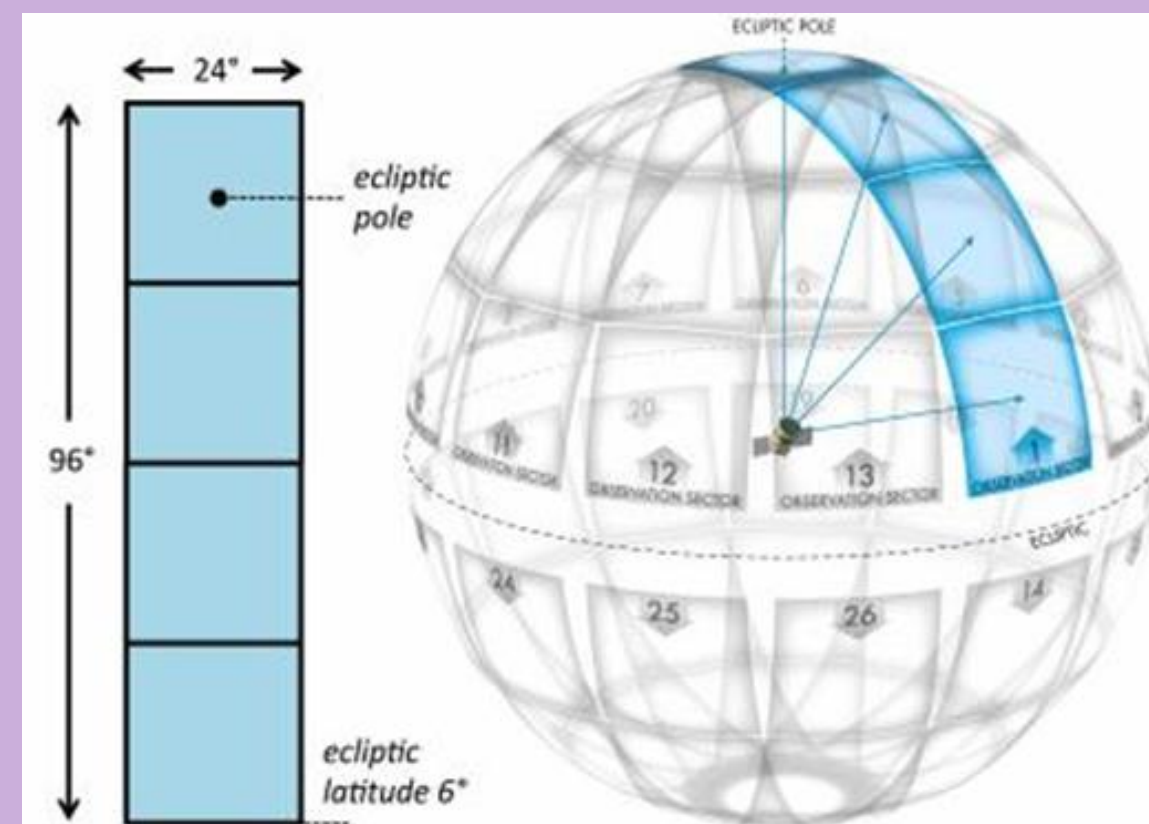
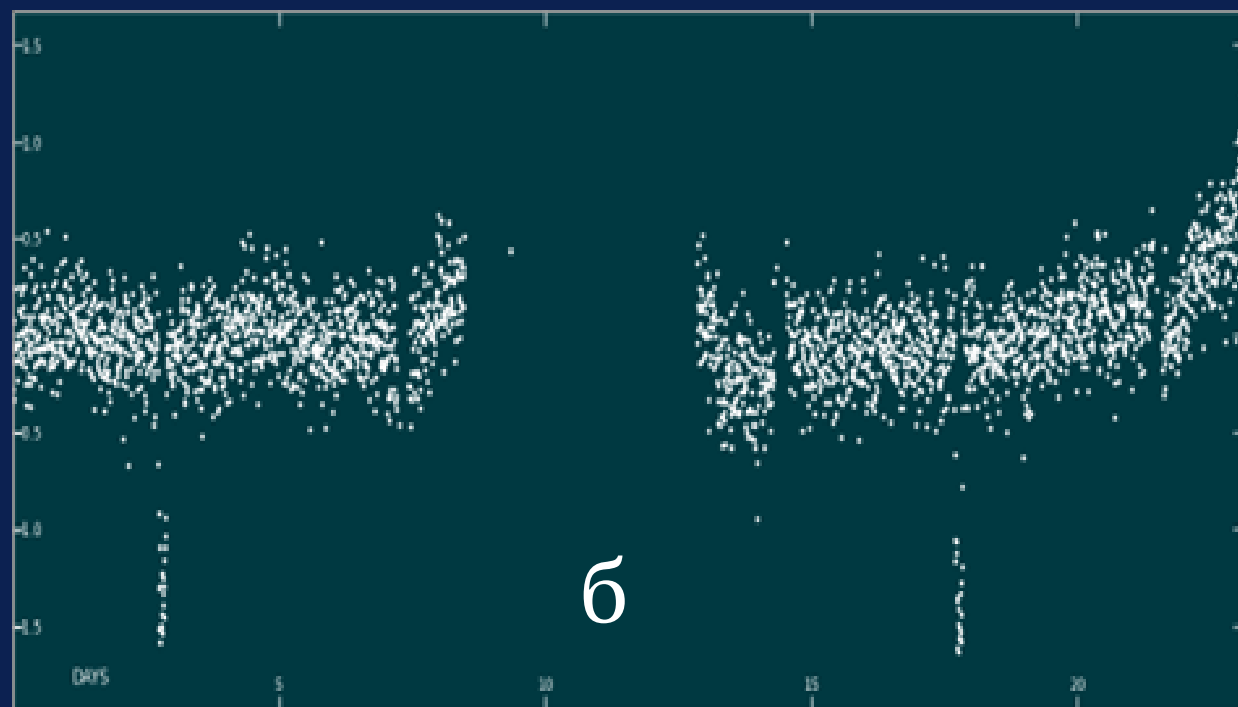
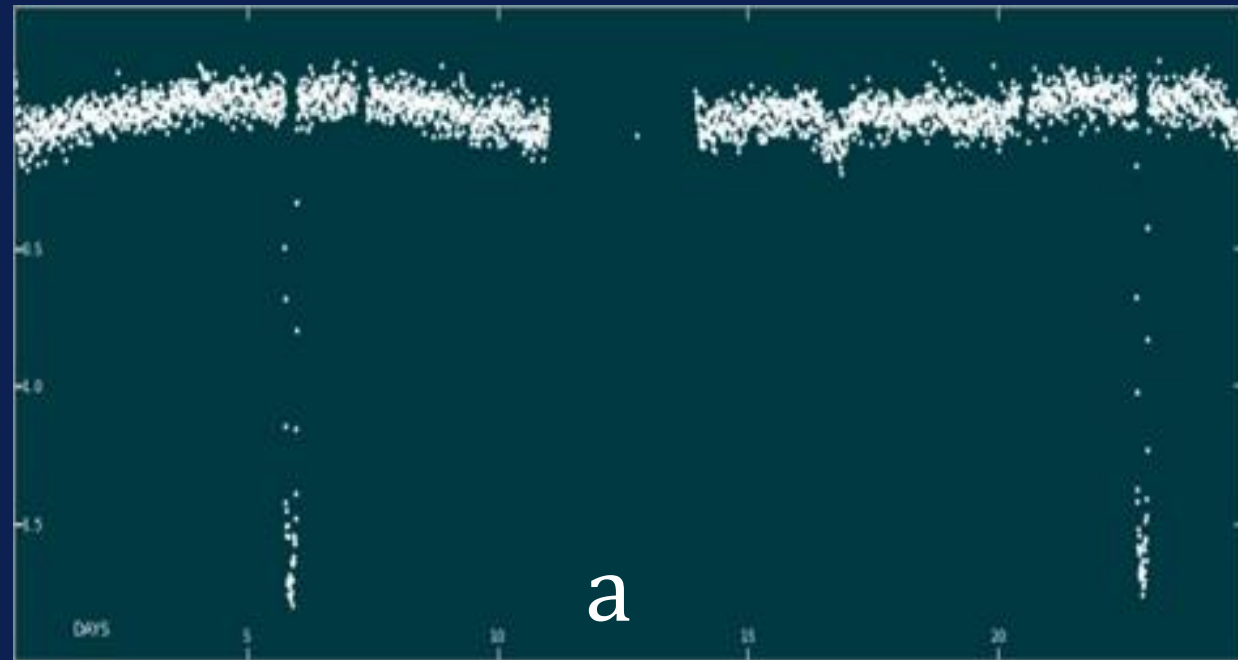

Рис. 8 Сектори роботи телескопу TESS

Особисте дослідження на основі даних проєкту

- Проведено аналіз 650 графіків блиску зір, що були запропоновані в рамках волонтерського проєкту громадянської науки «PLANET HUNTERS TESS»
- Визначено характерні ділянки небесної сфери, де найбільше трапляються кандидати в екзопланети
- Під час ранжування зір на зорі з та без кандидатів в екзопланети, за допомогою програмного забезпечення Stellarium та Simbad, виявлено «помилкові» кандидати в екзопланети
- За характеристиками проаналізованих зір побудовано графіки в координатах «Mass (M_{Sun}) – Luminosity (L_{Sun})» та « $T_{\text{eff}} - \log g$ »

Рис. 9 Типові графіки проєкту TESS

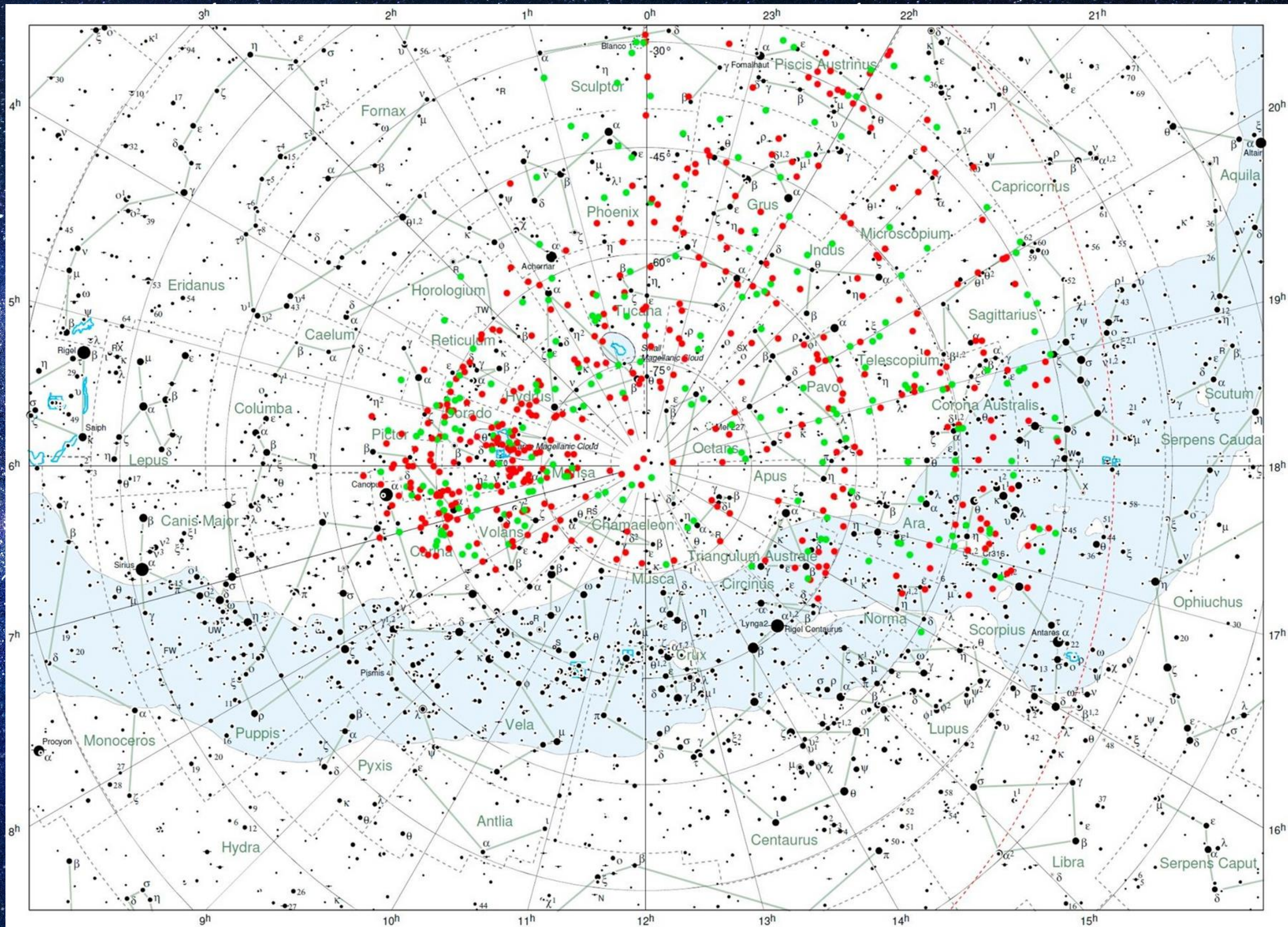

Рис. 10: Мапа зоряного неба із проаналізованими в роботі зорями

● - зорі з кандидатами в екзопланети; ● - зорі без кандидатів в екзопланети

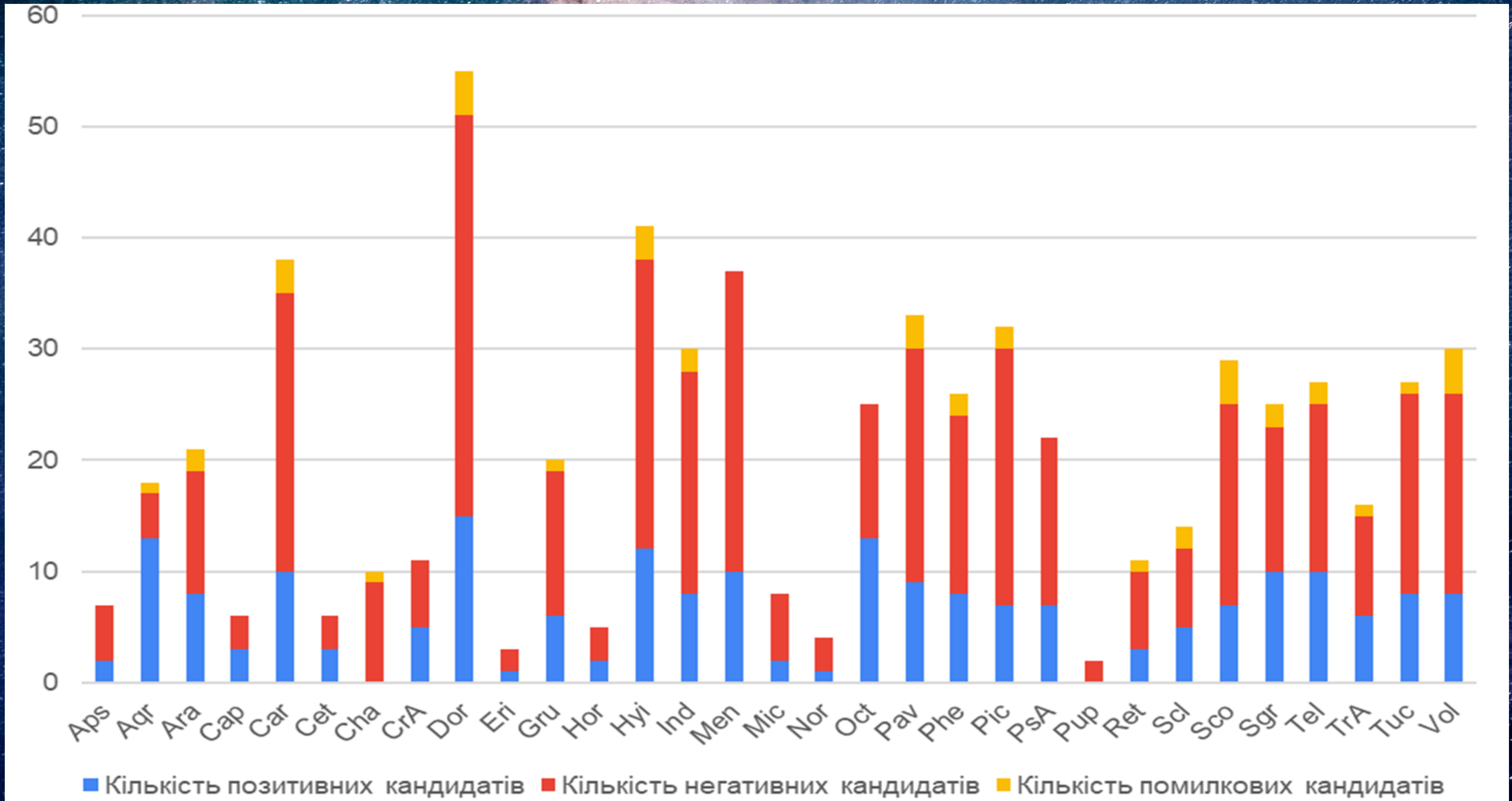
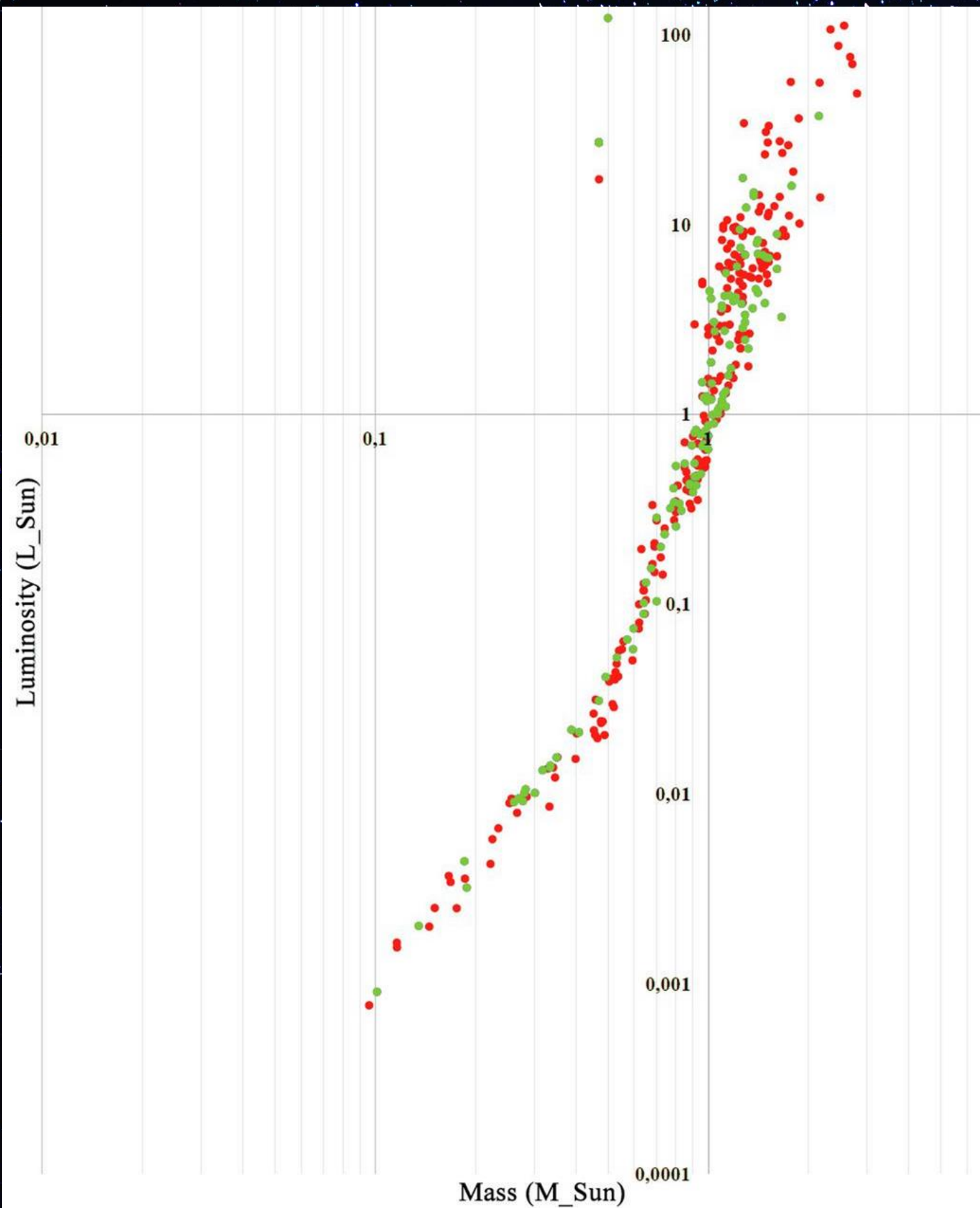

Рис. 11 Розподіл зір, що містять кандидатів в екзопланети, по сузір'ям із врахуванням змінних зір

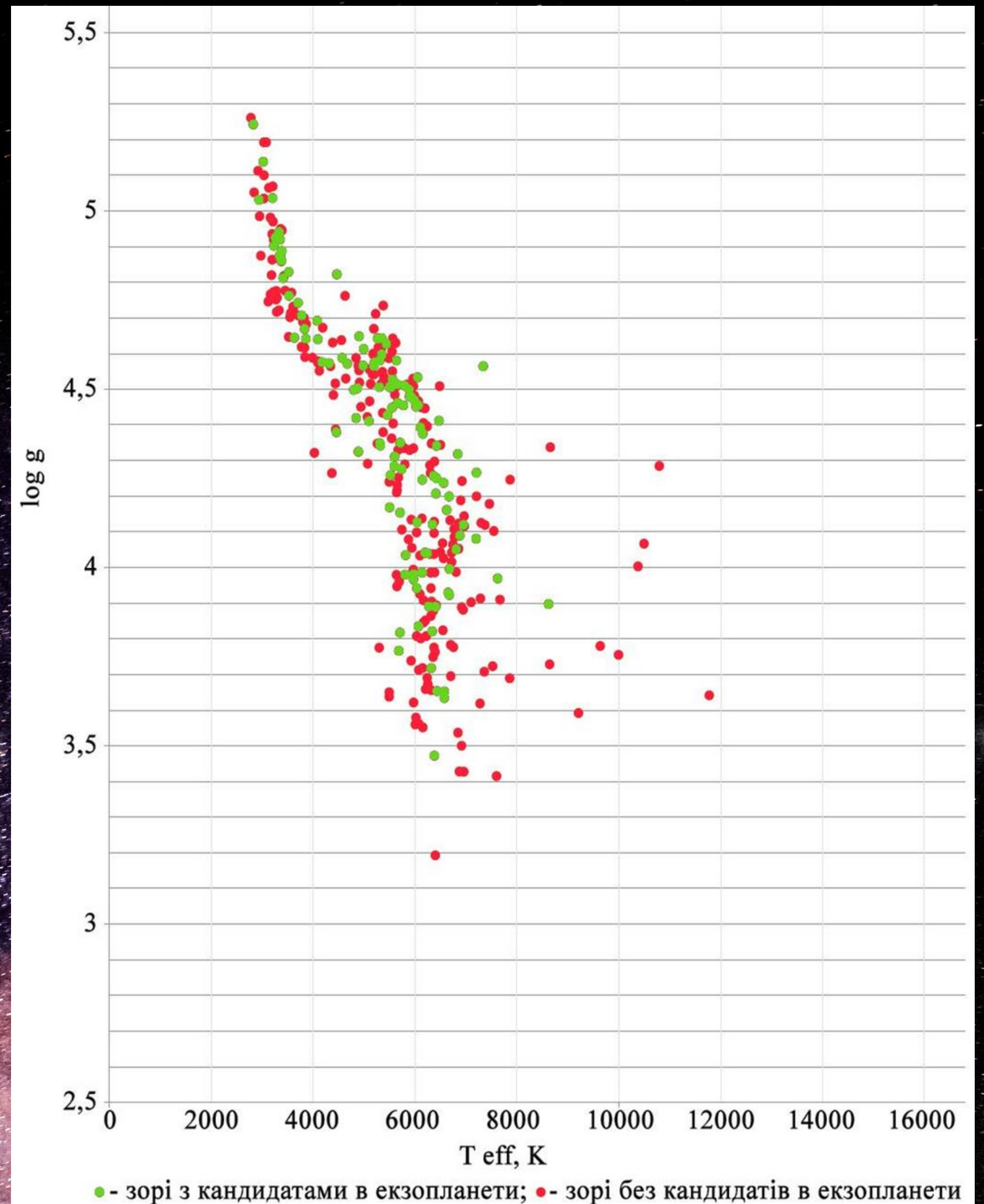
● - зорі з кандидатами в екзопланети; ● - зорі без кандидатів в екзопланети

«Mass (M_Sun) –Luminosity (L_Sun)»

- умовна пряма утворена сукупністю точок лежить похило у вертикальній площині;
- розподіл зір із кандидатами в екзопланети у відношенні до зір без кандидатів переважно рівномірний, за виключенням верхньої частини графіку – у зір що у двічі-тричі важче за Сонце і мають світність на порядок-два більшу за світність Сонця практично не зустрічаються кандидати в екзопланети.

«T eff – log g»

- усі зорі утворюють нахилену пологу криву, що спадає від координат з максимальними значеннями поверхневої гравітації $\log g$, до мінімальних значень $\log g$;
- Зорі, з відсутніми кандидатами розташовані більш розсіяно навколо згрупованого скупчення зір, що мають кандидатів в екзопланети
- у проаналізованих зір із значеннями поверхневої гравітації $\log g = 3,4 \div 4,3$ і ефективною температури $T_{\text{eff}} = 7500 \div 12000$ К практично не зустрічаються кандидати в екзопланети;

Характеристика	Діапазон значень
T_{eff}	2800 ÷ 8650 К
$\log g$	3,4 ÷ 5,25
M_{Sun}	0,1 ÷ 2,15
L_{Sun}	0,0009 ÷ 17,51

Рис. 12 Характеристика зір, що містять кандидатів в екзопланети

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Всеукраїнський науково-технічний конкурс
ЕКО-ТЕХНО УКРАЇНА 2024
27 лютого - 1 березня 2024 року, м. Київ

ДИПЛОМ
нагороджується

Кондратенко Поліна Максимівна

За II місце у категорії «Фізика та астрономія»

Всеукраїнського конкурсу «Еко-Техно Україна 2024»

Національного етапу міжнародного конкурсу науково-технічної творчості учнів ISEF 2024

Директор Конкурсу «Техно Україна 2024»
Директор Навчально-наукового фізико-
технічного інституту КПІ ім. Ігоря Сікорського

Олексій НОВІКОВ

РЕЗУЛЬТАТИ ПОШУКУ ЕКЗОПЛАНЕТ ЗА СПОСТЕРЕЖНИМИ ДАНИМИ КОСМІЧНОГО ТЕЛЕСКОПУ TESS

Кондратенко Поліна Максимівна,
учениця 10 класу комунального
закладу «Центральноукраїнський
науковий ліцей – інтернат
Кіровоградської обласної ради»

Наукові керівники: Лефтор Вадим Васильович,
старший викладач кафедри конструкції повітряних
суден, авіадвигунів та підтримання льотної
придатності Льотної академії Національного
авіаційного університету; Мірошніченко
Олександр Іванович, вчитель фізики комунального
закладу «Центральноукраїнський науковий ліцей –
інтернат Кіровоградської обласної ради»